

Tribunaal over West-Papua

Deze maand wordt het eindoordeel van het panel verwacht. Het gaat om een gezelschap van zeven juryleden. Ze luisterden eind juni aan de Queen Mary Universiteit in Londen drie dagen lang naar 39 getuigenissen over ecologische en mensenrechtenschendingen in West-Papua. Het uit verschillende specialismen bestaande panel werd geconfronteerd met een voor de Papoea's en hun leefomgeving catastrofaal beeld.

De meeste vaak persoonlijke verklaringen kwamen van Papoea's live vanuit West-Papua, soms ondersteund door verdere mededelingen van leden van in het land actieve NGO's. De moed om naar buiten te treden maakte diepe indruk. Steeds is er immers de dreiging door het militaire apparaat zwaar te worden gestraft. Het panel maakte onderdeel uit van het *Permanent People's Tribunal* (PPT), een in 1979 in het leven geroepen internationale mensenrechtenorganisatie. PPT kwam tot nu toe bijna vijftig keer over allerlei zaken bijeen.

Piloot doodgeschoten

Eind juli of begin Augustus is in West-Papua de Nieuw-Zeelandse helikopterpiloot Glen Malcolm Conning doodgeschoten. Dit gebeurde waarschijnlijk door leden van de *Strijders van het Nationaal Bevrijdingsleger van Papua* (TPNPB), de gewapende arm van de OPM (Organisasi Papua Merdeka). De moord vond plaats in het bergland van het district Alabama, waar de piloot zijn helikopter met twee gezondheidsmedewerkers en twee kinderen aan de grond had gezet. De Indonesische politie, die het tragische gebeuren bekend maakte, meldde tevens dat de passagiers zich in veiligheid bevinden.

De gewelddadige dood van deze piloot komt zo'n anderhalf jaar na de gijzeling op 7 februari 2023 door dezelfde strijdgroep van een andere Nieuw-Zeelandse piloot, Philip Mertens die in een klein propellervliegtuig vloog. Zijn vrijlating zou afhangen van de bereidwilligheid van o.a. Nieuw-Zeeland om over de onafhankelijkheid van West-Papua te praten. Ondanks het feit dat deze eis niet is ingewilligd, lijkt Mertens nog in leven te zijn. Recent waren er geruchten dat de piloot binnenkort zou worden vrijgelaten.

Verkiezingen in West-Papua

Op 27 november a.s. worden er in West-Papua verkiezingen gehouden voor het vijf jaar durende gouverneurschap van de Indonesische provincie. Kandidaten moeten inheemse Papoea's zijn. Voorwaarde om zich kandidaat te kunnen stellen is dat men een veiligheidscheck heeft doorstaan van een politieke partij of coalitie van partijen die minstens 20 procent van de zetels in het Huis van Afgevaardigden van West-Papua bezet. Aan die laatste voorwaarde is tot nu slechts voldaan door Golkar en de Strijdende Indonesische Democratische Partij (PDI-P). Golkar was de partij van wijlen president Soeharto (1966-1998), die nu vier zetels in de regering van president Joko Widodo heeft. De PDI-P is de in 1999 door toenmalig president Soekarnoputri opgerichte partij van Widodo.

Tot nu toe hebben zich drie kandidaten aangemeld, onder wie Dominggus Mandacan, ex-gouverneur van de provincie. De in december vorig jaar aan nierproblemen overleden gouverneur Lukas Enembe was onder de Papoea's populair, maar werd door de Indonesische autoriteiten in januari 2023 gearresteerd en tot tien jaar gevangenis veroordeeld, officieel wegens corruptie.

Hospitals en scholen bezet

Het in het Duitse Wuppertal verschijnende magazine *Westpapua Journal* meldt in haar laatste uitgave dat Indonesische militairen in toenemende mate hospitals en scholen in het vaak door gewapende strijd geplaagde bergland bezetten. Dat laatste gebeurde bijvoorbeeld met het ziekenhuis in de provincie Panai in midden-Papua. Patiënten werden naar andere hospitals overgeplaatst. Als reden van de ingreep werd opgegeven dat het medisch personeel bang zou zijn voor mogelijke terreuraanvallen van Papoea's van het

TPNPB. Woordvoerders van deze organisatie ontkenden ooit te hebben overwogen het hospitaal aan te vallen. Zij verweten de militairen de verzorging van de zieken te hebben benadeeld.

Het *Westpapua Journal* meldt dat de militaire macht soms ook schoolgebouwen in conflictgebieden voor oorlogsdoelen misbruikt. Zo werden in het regentschap Intan Jaya in Centraal-Papua diverse scholen bezet. In dat gebied werden eerder verschillende kinderen slachtoffer van marteling en dodelijk geweld. Jongeren leven er in traumatische omstandigheden vanwege het voortduren van gewelddadige conflicten. Hun toch al achtergebleven onderwijs wordt er extra door geschaad.

Opmerkelijke boeken

* Op 4 november a.s. vindt de presentatie plaats van een door emeritus hoogleraar adoptie prof. dr. René A.C Hoksbergen geschreven en door Aspekt uitgegeven trilogie *Kroniek van Nieuw-Guinea, Papua-Indonesië, van ontdekking tot vrijheidstrijd, 1500 tot heden*. De ondertitel van het monumentale werk luidt: *Eeuwenoude Papuavolken speelbal van de wereldgeschiedenis in hun voortbestaan bedreigd*.

Hoksbergen begint zijn studie ver voordat midden 19^e eeuw van buitenaf belangstelling voor het na Groenland grootste eiland ter wereld ontstond. Hij beschrijft de Nederlandse koloniale periode, de Japanse bezetting, de rol van zending en missie, het onder grote druk van de VS overdragen van Nieuw-Guinea aan de Republiek Indonesië en hoe het de Papoea's – momenteel minderheid in eigen land - sindsdien verging.

* Recent verscheen een boek van emeritus hoogleraar Economische en Sociale Geschiedenis Karel Davids over wat zich in de periode 1944 tot 1962 onder de Papoea's in vooral het toenmalige Hollandia afspeelde. Het boek *Een Laat Koloniaal Experiment* is in die zin uniek dat nu niet de ervaringen met de Papoea's worden beschreven vanuit het gezichtspunt van Nederlandse politici of journalisten. De politieke en sociale leefwereld van de Papoea's zelf staat centraal. De auteur die in de beschreven periode in Hollandia woonde, beschrijft het groeiende nationale Papoea-bewustzijn, het verlangen naar zelfstandigheid en de aversie ten opzichte van het agressieve Indonesië dat alle hoop der bodem insloeg. Uitgeverij Walburgpers, € 29,99

Nieuwe vragen RMS

Volgend jaar zal het 75 jaar geleden zijn dat de Republiek der Zuid-Molukken (RMS) werd uitgeroepen. Op haar website stelt de regering-in-ballingschap dat het toepassen van geweld om doelen – lees: een vrije RMS – alleen al vanwege contraproductiviteit niet passend is. Maar welk perspectief is er dan? Met het oog op die vraag en de 25^e april 2025 geeft de regering-Wattilete haar achterban enkele vragen als huiswerk mee. Moeten we ons neerleggen bij een toestand van stilstand? Missen we leiderschap? Mankeert het aan visie? Hebben we ons laten misleiden door de strategie van onze vijand? Wordt het misschien tijd om zelf eens goed in de spiegel te kijken?

Vier generaties Molukkers

In de tot 18 september a.s. durende fototentoonstelling *Lain Sayan Lain – 'wij kijken naar elkaar om'* - wil documentair fotograaf Suzanne Liem de saamhorigheid van vier generaties Molukkers in Nederland centraal stellen. Zij doet dat door te laten zien hoe de Molukkers zijn. Zij laat hen zelf vertellen over hun levens, cultuur en uitdagingen waarmee zij of hun familie te maken kregen na hun komst naar Nederland. De tentoonstelling is te zien bij Museum Sophiahof aan Plein 1813 in Den Haag. Onder dezelfde titel is een fotoboek van Suzanne Liem verschenen, voor € 20 euro te verkrijgen bij o.a. Van der Velde boekwinkels.

COLOFON

St Zelfbeschikking Molukkers en Papoea's: Postbus 6100; 9702 HC Groningen

Telefonisch contact met StZMP Tijmen van 't Foort 06-11322163

E-mail: info@stichtingzmp.nl

Website: www.stichtingzmp.nl

Bankrekening NL53 INGB 0000 9130 00 t.n.v. Stichting ZMP